

Finanskomiteen
Stortinget

Deres ref:

Vår ref:

Dato: 14. oktober 2016

Kommentarer til forslag til statsbudsjett for 2017

Norsk Industri har støttet høy bruk av oljepenger i inneværende år, fordi dette trengs for å bidra til omstilling i leverandørindustrien og legge grunnlag for at det skapes nye jobber. Høy bruk av oljepenger medfører høyere sysselsetting og lavere arbeidsløshet i den meste krevende perioden siden nedgangstidene på slutten av 80-tallet.

Vi støtter fortsatt høy oljepengebruk i 2017, under forutsetning av at bruken av oljepenger reduseres når arbeidsløsheten går ned. Målt etter handlingsregelen er oljepengebruken tre prosent neste år, og vi forventer at den reduseres i 2018.

Bruken av oljepenger er svært høy målt mot trend-BNP for fastlands-Norge i 2017, 7,9 prosent vs. 7,5 prosent i 2016. Med en så kraftig oljepengebruk er det viktig at midlene rettes inn mot satsninger som øker produktivitet og verdiskapingskapasitet, som utbygging av veier, satsning på innovasjon og gjennomføring av vekstfremmende skattelettelse.

Omstillingen norsk økonomi er i ferd med å gjennomføre, er den største siden 80-tallet. Takket være fremtidsrettede bedrifter, skattelettelse, offentlig satsning på innovasjon og samferdsel, og god gjennomføring av de siste års lønnsoppgjør, er det skapt titusenvise av nye jobber over hele landet. Og leverandørindustrien er blitt mer konkurransedyktig, selv om den ikke er ferdig med nedbemanningen.

Vi ser imidlertid fortsatt store utfordringer, og det er viktig at rammebetingelsene som har lagt grunnlag for omstillingen ikke endres. Nedgang i selskapsskatten, stimuli til innovasjon og reduksjon av skatt for norske eiere sikrer investeringer og arbeidsplasser i alle næringer.

Skatt for industrien

Norsk Industri konstaterer at stadig flere kommuner skattlegger maskinene i industrien som del av den kommunale eiendomsskatten. Dette gjøres på basis av et uklart regelverk, og det er derfor mange rettssaker om denne uklarheten. Innen kommuner er det ulik praktisering, for like bedrifter ulike steder i landet håndteres dette også ulikt. Stoltenberg-regjeringen erkjente at dette var et problem, men fant ingen løsning. Nåværende regjering har også erkjent problemet, men der ser saken ut til å ha stoppet opp.

Maskinskatten er beskatning av arbeidende kapital, noe det er bred enighet om at er den verste beskatningen vi har, når man ønsker å stimulere investeringer innenlands. Usikkerheten og størrelsen på denne skatten er dessverre så substansiell at dette bidrar til at "det grønne skiftet" innen industrien forsinkes, dels ved at større nyetableringer innen pellets, trekull og annen bruk av trestokken, forhindres oppstart. Dette er etableringer som vil bidra til at annen industri får vesentlig redusert sine CO₂-utslipp, som vi har dokumentert mulighetene for i vårt veikart for prosessindustrien. Også internasjonale datasentre vurderer seriøst større etableringer i Norge, men usikkerheten og størrelsen på skattlegging av maskiner i eiendomsskatten er det største hinderet for dem. Norsk Industri ønsker sterkt en endelig avklaring av denne uforutsigbare skattesaken som har strukket seg over flere år.

Industribedriftene ilegges eiendomsskatt på både bygg, tomt, maskiner, testsenter, laboratorier, demo-/pilotanlegg og øvrig produksjonsutstyr etter regelverket for "verk og bruk". Deler av regelverket det skattlegges etter er over 100 år gammelt og fullstendig utdatert.

Andre næringer ilegges eiendomsskatt kun etter verdiene på tomt og bygg. Finansdepartementet sendte i fjor ut en høring om blant annet å fjerne adgangen til å skattlegge "verk og bruk". Et svært industrivennlig forslag som Norsk Industri støttet. Vi forventet dette forslaget i statsbudsjettet for 2017, men det kom ikke.

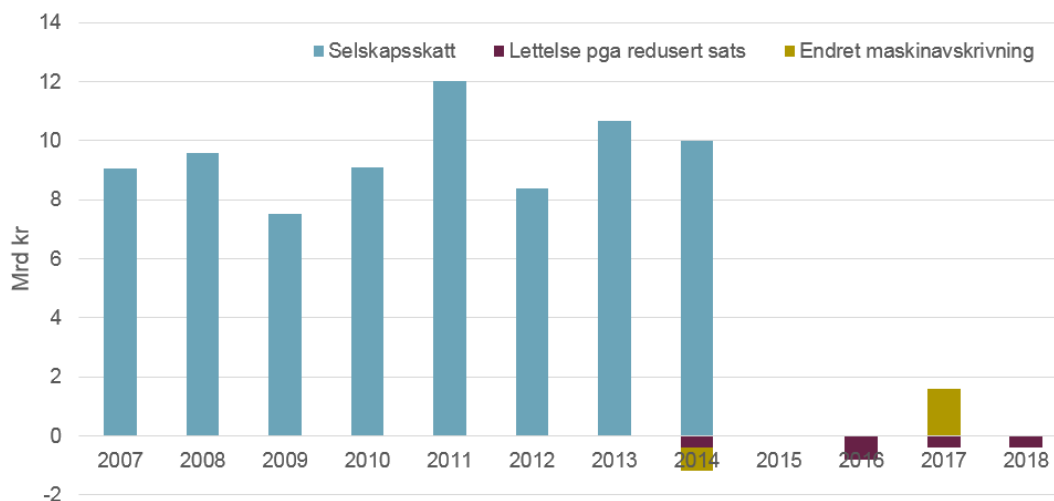
Eiendomsskatten på "verk og bruk" gir kommunene en inntekt på mellom 500 millioner kroner og en milliard i året, avhengig av hvordan den avgrenses, av totalt 11,5 milliarder kroner i eiendomsskatt. Norsk Industri har ingen motforestillinger til at våre medlemmer kan betale eiendomsskatt på tomt og bygg på lik linje med andre næringer.

Industrien betalte 10 milliarder kroner i selskapsskatt i 2014 (ligningen for 2015 blir offentliggjort senere i høst). Samme år ble det gjort en lettelse i skatt på industri ved at selskapsskatten ble senket med ett prosentpoeng og startavskrivning på 30 prosent i saldoklasse d (maskin mv) ble innført. Dette ga industrien en lettelse i 2014 på om lag 400 millioner kroner (sats) og 800 millioner kroner (maskiner og produksjonsutstyr til industri er det største driftsmiddel i saldogruppe d).

I inneværende år ble selskapsskatten satt ned ytterligere to prosentpoeng med en lettelse på rundt 800 millioner kroner. Neste år er det foreslått ett prosentpoengs nedgang og en fjerning av startavskrivningen, tilsvarende lettelse på 400 millioner kroner og skjerpelse ved fjerning av startavskrivningen. Til tross for at Finansdepartementet har oppjustert provenyet for startavskrivningen siden 2013 (960 millioner kroner i 2014 og 1,84 milliarder kroner i 2017), antar vi at over tid vil en innføring og fjerning av startavskrivning være provenynøytral. Selskapsskatten for bedriftene er dermed senket med om lag 1,6 milliarder kroner fra 2013 til 2017. I tillegg er det gjort flere innstramminger (rentebegrensing osv) samt forbedringer i SkatteFUNN som også endrer selskapsskatten. Samlet vurderer vi det slik at lettelsene for industrien overstiger de 1,6 milliarder kroner som kommer fra senkning av skattesatsen.

Figuren viser betalt og påløpt skatt for industri- og bergverksbedriftene de siste årene.

Skatt for industriselskap

Kilder: SSB (Selskapsskatteligningen) og Norsk Industri

Skatt på vannkraft

Lav rente har medført at skjermingsrenten (renten på statskasseveksler) i kraftskatten er blitt historisk lavt, mellom 0,4-0,7 prosent, mens årgjennomsnittet for statskasseveksler i 2006 var 4,17 prosent, ifølge Norges Bank. I prosjektkalkyler for investeringer betyr et så stort fall i skjermingsrenten mye, og lav rente kan medføre at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i vannkraft ikke blir gjennomført.

Sammen med lave kraftpriser fører også den lave skjermingsrenten til at investeringsprosjekter knyttet til fornyelse og oppgradering av eksisterende vannkraft utsettes eller skrinlegges. Et skattesystem som i så stor grad legger vekt på historisk lave renter, er ikke samfunnsøkonomisk fornuftig. Finansdepartementet er inne på samme resonnering på side 77-78 i proposisjonen der risikofri rente (skjermingsrente) for aksjonær-, deltager- og foretaksmodellen vurdering. For lav rente kan gi uriktige incentiv, og Finanskomiteen ønsket ved behandling av skattereformen at "renten bør økes til et nivå som bedre reflekterer risikofri avkastning". Norsk Industri frykter at lav rente reduserer mulighet for norsk verdiskaping på lang sikt, og vi vil be Finanskomiteen om at skjermingsrenten for vannkraft økes.

Viktig at det fortsatt satses på næringsrettet innovasjon

De viktigste virkemidlene til næringsrettet innovasjon og forskning (Forskningsrådets midler fra NFD/OED og SkatteFUNN) var i 2013 vel fire milliarder kroner. I inneværende år har dette økt til over seks milliarder kroner (+50 %) og med budsjettet for 2017 økes virkemidlene ytterligere. Mer enn tusen industribedrifter bruker disse ordningene. Med fortsatt "kø i kassa" av kvalifiserte prosjekter, er Norsk Industri særlig fornøyd med at grensene til SkatteFUNN-ordningen utvides, at Innovasjonslånene får økte rammer og at viktige næringsrettete FoU-programmer øker ytterligere i 2017. Alt dette bidrar positivt til nødvendig omstilling i industrien.

Den eneste mangelen i det industrielle virkemiddelapparatet ser ut til å bli løst når Stortinget vedtar regjeringens forslag om opprettelse av Norsk Katapult med en bevilgning på 50 millioner kroner. Økt innovasjonshastighet er en kritisk faktor for industrien i en fase der markeder endres raskt og mange skal gjennom teknologiskift for å videreutvikle industrien med basis i Norge. I den sammenhengen er industrielle testsentre (katapult) viktige, der industrien kan samarbeide om pilotering og testing, med læring inn i akademien.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

A handwritten signature in black ink, reading "Stein Lier-Hansen". The signature is written in a cursive style with a large initial 'S'.

Stein Lier-Hansen
Adm. dir.